

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 15.12.2006
KOM(2006) 755 lõplik

2006/0256 (CNS)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS

**millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1784/2003
teraviljaturu ühise korralduse kohta**

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. SISSEJUHATUS

2005. aastal oli maailma teraviljatoodang kokku 1599 miljonit tonni, veidi väiksem kui tarbimine (1614 miljonit tonni), samas kui maailma maisitoodang ja -tarbimine olid vastavalt 693 ja 699 miljonit tonni. Maisi osa maailma teraviljatoodangus ja -tarbimises on natuke alla poole. Maisi kasutatakse erinevates toidu- ja tööstustoodetes, kuid põhiliselt siiski loomasöödana, aga kiiresti kasvab maisi kasutamine bioetanooli toorainena, eelkõige Ameerika Ühendriikides.

2005/2006. turustusaastal oli ELis maisi all üle 6 miljoni hektari, mis moodustab peaaegu 12% kogu teraviljakasvatuse pindalast. Toodang ulatus 50 miljoni tonnini, millest kaks kolmandikku andsid Prantsusmaa (28%), Itaalia (20%) ja Ungari (18%). EL 27s on peamine maisitootja Rumeenia, kes 17%ga ELi kogutoodangust jääb maha ainult Prantsusmaast.

Keskpiikas perspektiivis areneb ELi teraviljasektor järgmiselt:

- tänu rahvusvahelise kaubanduse liberaliseerimisele tugevneb rahvusvaheline konkurents;
- areneb biokütuste tootmine. Aastal 2004 kasutas EL umbes 1,2 miljonit tonni teravilja bioetanooli tootmiseks ehk 0,4% EL 25 teraviljatoodangust; teravilja kasutamine biokütuste tootmiseks kasvab ühenduses kiiresti, kuid uute töötlemisettevõtete rajamine võtab aega;
- Rumeenia ja Bulgaaria ühinedes suureneb veelgi sisetranspordi kõrgetest hindadest tingitud ebavõrdsus teraviljaturgudel.

2. TERAVILJA SEKKUMISSÜSTEEM ELIS

ELi teravilja sekkumissüsteemis on hinna alammäär 101,31 eurot tonni kohta,¹ ja seda kohaldatakse kõikidele põhilistele teraviljadele kogu ELis.² Enamikus liikmesriikides on turuhind sellest ostuhinnast kõrgem, sekkumispakkumised on tagasihoidlikud ja selle tulemusena on varud tavaliselt mõistlikes piirides. Lõunapoolsetes liikmesriikides, kus tarbimine ületab tootmist, on turuhind üldiselt kõrgem ja sekkumispakkumisi peaaegu ei tehta.

Praegune sekkumishind on huvipakkuv ühenduse nendes piirkondades, kus tootmiskulud on väiksemad. Asudes peamistest tarbimispiirkondadest kaugel, on need üldiselt piirkonnad, kus ettevõtjad peavad toime tulema kõrgete transpordihindade ja logistiliste raskustega. Nendes ELi piirkondades ei ole kokkuostukorral enam turvavõrgu otstarvet ja sellest on saanud tõeline kaubanduslik väljund, kuhu suunatakse süstemaatiliselt osa saagist. Tulemusena on ühenduse vähese tootmisega piirkondades kõrged teraviljahinnad ja ületootmisega piirkondades ostetakse suuri teraviljakoguseid kokku sekkumishinnaga.

2003/2004. teravilja-aasta lõpus olid EL 25 sekkumisvarud langenud läbi aegade madalaimale tasemele 3.6 miljonit tonni. 2004/2005. aastal kasvasid need tänu rohkem kui 285 miljoni tonni suurusele saagile kiiresti 15,5 miljonile tonnile, vaatamata sise- ja välisturul võetud

¹ Igakuiste tõusudega

² Kehtib saianisu, kõva nisu, odra, maisi ja sorgo puhul, ei kehti söödanisu, rukki ja kaera puhul.

meetmetele sekkumisvarude kaotamiseks. 2005/2006. aastal on varud ainult veidi väiksemad (14 miljonit tonni) ja seda oluliselt väiksema saagi puhul (253 miljonit tonni).

Bulgaaria ja Rumeenia ühinedes olukord ilmselt halveneb. Nende riikide kliimaatilised ja struktuurilised tingimused on teravilja tootmiseks ideaalsed ja odava tootmishinna tõttu on praegune sekkumishind sealsetele tootjatele erakordselt huvipakkuv. Kuigi nii Bulgaarial kui ka Rumeenial on sadamaid, ei ole sisetranspordi infrastruktuur teraviljapiirkondadest sadamatesse üldiselt piisavalt arenenud ja suurte teraviljakoguste süstemaatiline müük sekkumisvarusse oleks ettevõtjatele kasulik võimalus.

3. MAISI SEKKUMISVARUDEGA SEOTUD KÜSIMUSED

ELis on maisi import alati ületanud eksporti ja 2003/2004. turustusaasta lõpus – nagu paljudel varasematel aastatelgi – maisi sekkumisvarusid ei olnud. Tänapäevaks on maisist saanud sekkumissüsteemi peamine küsimus.

2004/2005. teravilja-aasta lõpus olid EL 25 maisi sekkumisvarud 2,8 miljonit tonni. Aasta hiljem saavutati rekordkogus 5,6 miljonit tonni, mis moodustas juba 40% kõigist sekkumisvarudest, vaatamata sellele, et ühenduse maisitoodang vähenes eelmise aastaga võrreldes 5 miljoni tonni võrra. Piirkonnad, mis enne ühinemist eksportisid maisi rahvusvahelisele turule, pakuvad nüüd suure osa oma toodangust sekkumisvarusse. Suurem osa (93%) maisi sekkumisvarudest asub praegu Ungaris.

Vastavalt turunäitajatele kasvab maisi osatähtsus sekkumisvarudes jätkuvalt ja käesoleva turundusaasta lõpus, juhul kui maisisaak on võrreldav eelmise aastaga, moodustab mais üle 2/3 kõigist sekkumisvarudest. Komisjoni hinnangul võivad aastaks 2013 maisi riiklikud varud ulatuda 15,6 miljoni tonnini, kui praeguses sekkumissüsteemis midagi ei muudeta.

Maisi kasvavate sekkumisvarude kasutamise võimalused on piiratud. Maisi rahvusvaheline hind on kõikidest põhilistest teraviljadest madalaim ja edasimüük rahvusvahelisel turul läheks kalliks. Teisalt piirab sekkumisvarude müüki siseturul väikese tootmisega piirkondade ja ületootmisega piirkondade vahelise transpordi kõrge hind ning see võib häirida siseturgu, mille toimimine on juba pärsitud.

Tehniliselt kaasnevad maisi pikaajalise ladustamisega raskused, mida muude teraviljade, näiteks nisu ja odra puhul ette tulnud ei ole. Mais ei sobi sekkumis- ja pikaajaliseks ladustamiseks. Ladustamise käigus võivad maisi kvaliteedinäitajad kiiresti langeda, tuues kaasa terade bioloogilise riknemise, samuti mitmete seente ja kahjurite vohamise. Selle protsessi üks kriitilisi elemente on maksimaalne niiskusesisaldus ostu hetkel ning katkiste ja ülekuumutatud terade esinemine.

Komisjon kehtestas hiljuti rangemad kriteeriumid, et tagada pikaajaliseks ladustamiseks ettenähtud maisi parem sobivus: nimelt vähendati maksimaalset niiskusesisaldust 13,5%le ja katkiste ja ülekuumutatud terade osakaalu vastavalt 5%le ja 0,5%le. See ei ole küsimuse lõplik lahendus, sest nii ei väldita maisi sekkumisvarude kasvamist tulevikus.

4. KAVANDATAVAD MEETMED

ELi teraviljasektori sekkumissüsteem vajab kiiret kohandamist maisi osas, muidu jätkavad teatavate piirkondade põllumajandusettevõtjad selle teravilja kasvatamist sekkumisvaru jaoks ja riiklikud varud kasvavad jätkuvalt. Kooskõlas 2003. aasta ÜPP reformiga peaksid tootjad oma otsustes lähtuma turumärkidest, sealhulgas eraettevõtjate nõudlusest. See põhimõte kehtib

ka ületootmispiirkondade maisikasvatavate suhtes, kes peaksid tootma turu jaoks, mitte sekkumisvarude tarbeks.

Komisjon on arvamisel, et maisi sekkumiskokkuost tuleks alates 2007/2008. turustusaastast lõpetada. See võimaldaks ELi teraviljaturgu uuesti tasakaalustada ja sekkumiskokkuostul oleks jälle turvavõrgu roll. Kogu ühenduses kehtiks teraviljakasvatavatele endiselt põhiliste teraviljade sekkumiskord, mis hõlmab ka nisu ja otra. Kogemused rukkiga on näidanud, et selle teravilja sekkumiskokkuostu lõpetamise tulemusel muutus turg dünaamilisemaks, tootmine on rohkem turule suunatud ja hinnad tootjatele soodsamad.

Maisi külvatakse ainult kevadel. Ettepanek on seega sobivalt ajastatud, et teraviljakasvatavad saaksid 2007. aasta külvi kohta otsuseid vastu võtta.

Ettepaneku täiendusena esitab komisjon viivitamatult nõukogule ettepaneku EAGFi rahastamistingimuste ajutiseks muutmiseks selliste summade ulatuses, mis liikmesriigid on kulutanud riikliku ladustamise tarbeks. Meetmega leevendatakse 2007. ja 2008. aastal liikmesriikide lisakulutusi selle tegevusega seotud väga kõrgete intressimäärade tasumisele. Komisjon leiab, et maisi sekkumiskokkuostu lõpetamise ettepanek ja rahastamistingimuste leevendamise ettepanek on omavahel seotud ning nõukogu peaks need üheaegselt vastu võtma.

5. KAVANDATAVATE MEETMETE MÕJU

Kui kavandatud reform rakendub, siis Kesk-Euroopa ületootmisega piirkondades maisikasvatavatele makstav hind oluliselt ei muutuks, sest juba praegu on vahe sekkumishinna ja tootjatele tegelikult makstava hinna vahel nendes piirkondades märkimisväärne. Seetõttu ei peaks ettepanek maisi tootmist ühenduses oluliselt vähendama.

Ettepaneku rakendamine aitaks kaasa ELi teraviljaturu tõhusamale lõimimisele. Kesk-Euroopa ületootmispiirkondades kasvatatav mais muutuks taas konkurentsivõimeliseks nii kodu- kui maailmaturgudel, kuhu seda nagu varemgi eksporditaks ilma toetuseta. Ettepanek aitaks tõhustada asjaomaste piirkondade sea- ja kodulinnukasvatust, sest sööda hind langeks ja see toetaks piirkondade majanduslikku arengut.

Sekkumisvarud tervikuna vähenevad märgatavalt. Kui praeguse süsteemi jätkumisel ulatuks aastaks 2013 sekkumisvarude kogumaht 18,9 miljoni tonnini (sellest 15,6 miljonit tonni maisi), siis maisi sekkumiskokkuostu lõpetamise tulemusena oleks koguaru asjaomasel aastal 10 miljonit tonni. Lisaks koosneks varud sellisel juhul pikaajaliseks ladustamiseks sobivast teraviljast (pehme nisu ja oder) ja neid saaks kauplemisel peaaegu kindlasti paremini kasutada.

6. MÕJU EELARVELE

ELi eelarves oli 2005. eelarveaastaks riiklikuks ladustamiseks ette nähtud 442 miljonit eurot. Aastaks 2006 eeldatakse umbes 350 miljoni euro suurusi kulutusi ja eelarveprojekti täiendus- ja parandusettepanekus on 2007. aastal teravilja sekkumiskokkuostu vajadusteks ette nähtud 316 miljonit eurot, sellest 136,9 miljonit eurot ainult maisi jaoks.

Praeguse olukorra jätkumisel oleks kulud riiklikule ladustamisele üle 300 miljoni euro aastas, käesolev ettepanek võimaldaks aastatel 2008-2014 kokku hoida 617,8 miljonit eurot. Alates 2008. eelarveaastast oleksid iga-aastased kulud alla 300 miljoni euro ja alates 2012. eelarveaastast alla 200 miljoni euro.

7. LIHTSUSTAMINE

Käesoleva ettepanekuga lihtsustatakse ja tõhustatakse teravija sekkumiskokkuostu ning see aitab kaasa ÜPP lihtsustamisele.

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS

millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 1784/2003 teraviljaturu ühise korralduse kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli 37 lõike 2 kolmandat lõiku,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu määrusega (EÜ) nr 1784/2003³ kehtestatud meetmetega teraviljaturu ühise korralduse kohta nähakse siseturul ette sekkumiskord, mille eesmärk on turge tasakaalustada ja tagada sektoris töötavate põllumajandusettevõtjate rahuldav elatustase.
- (2) Selle korra kohaldamise tulemusena tekkisid kahe viimase turustusaastaga väga suured maisi sekkumisvarud, mille müük ühenduse turul ja rahvusvahelisel turul on varude asukoha tõttu osutunud erakordselt raskeks. Lisaks on mais teravili, mille säilitamine on keeruline ja müümine seda raskem, mida pikem on ladustamisaeg, kuna kvaliteet pidevalt langeb.
- (3) Lisaks on sellel ajavahemikul tõdetud, et senine sekkumiskord ei võimalda enam saavutada esialgseid eesmärke, eelkõige ühenduse teatavate piirkondade maisitootjate olukorra suhtes. Asjaomastes piirkondades on sekkumiskord muutunud turu kõrval alternatiivseks müügivõimaluseks, kuigi varutud maisi eest tootjatele tegelikult makstav hind on sageli olnud sekkumishinnast madalam.
- (4) Sellistes tingimustes ei täida maisi hõlmav sekkumiskord enam oma esialgset ülesannet ja takistab turu vajadustest lähtuvat tootmise arengut.
- (5) Sekkumiskorra jätkumine tooks kaasa maisi sekkumisvarude jätkuva suurenemise ja ei tooks kasu asjaomastele tootjatele.

³ ELT L 270, 21.10.2003, lk 78. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 1154/2005 (ELT L 187, 19.7.2005, lk 11).

(6) Järelikult on vaja võtta asjakohased meetmed, et tagada ühenduse teraviljaturu nõuetekohane toimimine. Võttes arvesse eespoolnimetatud tegureid ja tootjate võimalusi turul, tundub sobivaim meede olevat maisi väljajätmine määrusega (EÜ) nr 1784/2003 ettenähtud sekkumiskorrast.

(7) Seepärast tuleks määrust (EÜ) nr 1784/2003 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määrust (EÜ) nr 1784/2003 muudetakse järgmiselt.

1. Artikli 4 lõike 1 teine lõik asendatakse järgmisega:

Maikuus kehtiv terasorgo sekkumishind kehtib edasi sama aasta juulis, augustis ja septembris.

2. Artiklis 5 asendatakse lõige 1 järgmise tekstiga:

"1. Liikmesriikide määratud sekkumisametid ostavad kokku neile pakutavat ja ühenduses koristatud pehmet nisu, kõva nisu, otra ja sorgot, eeldusel et pakkumised vastavad eelkõige kvaliteedi ja koguste kohta ettenähtud tingimustele.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub seitsmendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Liidu Teatajas.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 2007/2008. turustusaastast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*

FINANTSSELGITUS

FINANTSSELGITUS						
1. EELARVE RUBRIIK (2007. aasta nomenklatuur):				ASSIGNEERINGUD (LR 2007):		
05 02 01 02				316 miljonit eurot		
2. NIMETUS: Nõukogu määrus, millega parandatakse määrust (EÜ) nr 1784/2003 teraviljaturu ühise korralduse kohta						
3. ÕIGUSLIK ALUS: Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 37.						
4. EESMÄRGID: Maisi väljajätmine sekkumiskorrast, mis on ette nähtud nõukogu määrusega nr 1784/2003 teraviljaturu ühise korralduse kohta.						
5. FINANTSMÕJU	12-KUULINE PERIOOD (miljonites eurodes)	EELARVEAAST A 2007 (miljonites eurodes)		EELARVEAAST A 2008 (miljonites eurodes)		
5.0 KULUD						
– EÜ EELARVEST MAKSTAVAD (TOETUSED / SEKKUMISED)		–		–35,1		
– RIIGIASUTUSED						
– MUUD						
5.1 TULUD						
– EÜ OMAVAHENDID (LÕIVUD / TOLLIMAKSUD)		–		–		
– RIIKLIKUD						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5.0.1 KULUDE EELKALKULATSIOON	–57,9	–40,7	–68,0	–120,6	–132,1	–163,4
5.1.1 KAVANDATUD TULUD						
5.2 ARVUTUSMEETOD: Vt lisa.						
6.0 KAS PROJEKTI SAAB RAHASTADA JOOKSVA EELARVE ASJAOMASES PEATÜKIS KIRJENDATUD ASSIGNEERINGUTEST?				JAH EI		
6.1 KAS PROJEKTI SAAB RAHASTADA ASSIGNEERINGUTE ÜMBERPAIGUTAMISEGA JOOKSVA EELARVE PEATÜKKIDE VAHEL?				JAH EI		
6.2 KAS LISAEELARVE ON VAJALIK?				JAH EI		
6.3 KAS ASSIGNEERINGUID ON VAJA KIRJENDADA TULEVASTES EELARVETES?				JAH EI		
MÄRKUSED: Ettepaneku rakendamisel oleks aastatel 2008-2014 kokkuhoid 617,8 miljonit eurot.						

Lisa

mln eurot

1 – Praegune olukord	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
Sekkumine kokku	323,9	326,9	313,7	304,7	314,0	315,9	337,9	2 237,1
sellest pehme nisu	54,1	36,4	28,3	19,2	12,9	12,2	9,0	171,9
sellest oder	73,2	69,0	38,0	21,8	23,8	17,2	40,9	283,9
sellest mais	196,7	221,5	247,4	263,8	277,3	286,6	288,0	1 781,3

2 – Reform	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
Sekkumine kokku	287,6	267,7	257,7	226,6	188,4	181,1	174,2	1 583,2
sellest pehme nisu	50,4	36,0	40,6	59,3	70,1	77,0	66,2	399,5
sellest oder	89,5	114,4	128,1	122,9	113,1	104,1	108,0	780,0
sellest mais	147,7	117,4	89,0	44,4	5,2	0,0	0,0	403,7

3 – Ettepaneku mõju = 2 – 1	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
Sekkumine kokku	-36,4	-59,2	-56,0	-78,2	-125,6	-134,8	-163,8	-653,9
sellest pehme nisu	-3,7	-0,5	12,3	40,1	57,2	64,8	57,2	227,6
sellest oder	16,2	45,5	90,1	101,2	89,3	86,9	67,0	496,2
sellest mais	-48,9	-104,2	-158,4	-219,4	-272,1	-286,6	-288,0	-1 377,6

4 – Lisakulud – eksporditoetused	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
	1,2	1,3	15,3	10,1	5,0	2,7	0,4	36,1

Mõju kokku = 3 + 4	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Kokku
	-35,1	-57,9	-40,7	-68,0	-120,6	-132,1	-163,4	-617,8